

Hunčaga, Gabriel P.: Historické štúdie k dejinám dominikánov. Bratislava, Chronos, 2008, 185 s.

Mária Ďurkovská, futoova@saske.sk

Pozornosť anotovanej publikácie je sústredená na mendikantov – žobravé rehole, predovšetkým Reholu menších bratov (Ordo fratrum minorum – františkáni) a Reholu kazateľov (Ordo praedicatorum – dominikáni). Práca je členená na štyri kapitoly, ktoré sa ďalej delia na podkapitoly. Autor sa v jednotlivých podkapitolách pokúsil hlbšie preniknúť do rôznych tematických okruhov, ktoré predstavujú významné medzníky v dejinách dominikánov.

Prvá kapitola **Vznik, vývoj a význam dominikánov v kontexte stredovekého rehoľného života** podáva informácie o vtedajších spoločenských pomeroch, o Dominikovi a založení „Rehole kazateľov“, o jej formovaní a vnútornej organizácii, stavebnej činnosti dominikánov, o šírení tejto rehole do Európy. Taktiež sa v nej dozvieme, aká situácia panovala v tej dobe na území dnešného Slovenska a o dôležitosti štúdia pre dominikánov: „Dominik so svojou mimoriadnou schopnosťou vystihnúť aktuálne požiadavky doby pridelenú úlohu štúdiu v reholi, bez ktorého nie je dosiahnuteľné adekvátne vzdelanie. Povýšil ho na štvrtý, nesľubovaný sľub po chudobe, čistote a poslušnosti.“ (s. 51) V závere kapitoly sa nachádza jej stručné zhodnotenie.

V druhej kapitole, ako naznačuje jej názov, **Študijné cesty európskych dominikánov v stredoveku**, je pozornosť venovaná akademickému peregrinácii ako výrazu mobility v živote dominikánov, ich putovaniu na generálne štúdiá a ostatnému akademickému putovaniu.

V tretej kapitole nazvanej **Kanonizačný proces a počiatok kultu zakladateľa rehole v stredoveku na príklade kanonizačných aktov sv. Dominika** sa dozvedáme o svätcoch vo vrcholnom stredoveku – „Svätec stredoveku už nebol redukovaný len na telo obdarované nadprirodzenými schopnosťami, ale stal sa žijúcou bytosťou.“ (s. 82) Okrem toho sa v nej píše i o kanonizácii sv. Dominika a sv. Františka a počiatkoch ich kultu. Autor tvrdí, že: „Samotnou kanonizáciou a podporou ich kultu vytvorila cirkev obom svätcom novú identitu. Už to viac nie sú František a Dominik, ale svätý František a svätý Dominik.“ (s. 108)

Štvrtá kapitola **Činnosť dominikánov v Strednej a Južnej Amerike v 16. storočí** je venovaná otázkam patronátneho práva, misijnej praxe, príchodu a činnosti dominikánov v Strednej a Južnej Amerike. Misijná prax prešla podľa slov autora „pozoruhodným vývojom od masových krstov bez predchádzajúcej prípravy, cez násilné pokresťančovanie spojené s paternalistickým prístupom misionárov k domorodcom, až po systematické katecheticko-pastoračné postupy zohľadňujúce veľké jazykové, kultúrne, etnické, náboženské a spoločenské rozdiely medzi kolonistami a kolonizovanými a zároveň aj medzi jednotlivými skupinami domorodcov.“ (s. 116)

V závere publikácie autor podáva spoločnú charakteristiku mendikantov – zrieknutie sa pripútanosti na jedno miesto, cirkevné oprávnenie na žobranie, do ústav zakomponovaný systém vzdelávania, dôraz kladený na kazateľskú činnosť ... a vyzdvihuje ich prínos pre spoločnosť „zavedením štúdia do zákonodarstva, veľmi dobre prepracovanou metodikou výuky, spojením praxe a teórie prerazili novú cestu a smerodajne ovplyvnili budúce generácie“ (s. 143). Taktiež sa zmieňuje o účasti dominikánov na inkvizícii, pričom konštatuje, že zhodnotenie inkvizície a dominikánskej účasti na nej potrebuje hlbší a systematickejší výskum. Podľa slov autora zámerom tohto textu je úsilie poslúžiť ako odrazový mostík

---

pre začínajúcich medievalistov ako aj snaha syntetizovať charakteristické črty Rehole kazateľov.

Publikáciu dopĺňa zoznam prameňov a literatúry, ako aj záver v slovenskom a anglickom jazyku. Okrem toho práca obsahuje rôzne prílohy, napr. plány a pôdorysy kláštorov, mapy sietí dominikánskych a františkánskych kláštorov, zoznamy o počtoch vyslaných misionárov do cieľových krajín a mnohé iné. Na konci knihy sa nachádza menný register.